

Tarkastuslautakunnan valitseminen

KHALL 12.05.2025 § 73

Kuntalain (410/2015) §:n 30 mukaan kunnassa on oltava valtuuston lisäksi kunnanhallitus ja tarkastuslautakunta. Kuntalain 121 §:n mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tammelan hallintosäännön 9 §:n mukaan tarkastuslautakunnassa on 5 jäsentä, joista valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 121 §:ssä todetaan, että tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Lisäksi Tammelan hallintosäännön 76 §:n mukaan kuntalain 121 §:ssä säädetyn lisäksi tarkastuslautakunta:

- 1) Hyväksyy tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelman.
- 2) Seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seuraa tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tekee tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi.
- 3) Huolehtii, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa.

- 4) Tekee tarvittaessa aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Vaalikelpoisuuden rajoitukset

Vaalikelpoisuuden rajoituksista säädetään kuntalain 75 §:ssä.

Vaalikelpoinen tarkastuslautakuntaan ei ole:

- 1) kunnanhallituksen jäsen;
- 2) pormestari ja apulaispormestari;
- 3) henkilö, joka on kunnanhallituksen jäsenen, kunnanjohtajan, pormestarin tai apulaispormestarin hallintolain (434/2003) esteellisyysperusteita koskevan 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu läheinen;
- 4) henkilö, joka on kunnan tai kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa kunnan määräysvallassa olevassa yhteisössä tai säätiössä;
- 5) henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen.

Tarkastuslautakunnan jäsen tai varajäsen voidaan valita kesken toimikauden kunnanhallituksen jäseneksi tai varajäseneksi.

Seurauksena on, että hän menettää vaalikelpoisuutensa tarkastuslautakuntaan.

Tarkastuslautakunta on ainoa toimielin, jossa vaalikelpoisuuteen vaikuttaa myös läheisen asema. Liitteenä on Kuntaliiton taulukko, josta käy ilmi hallintolain 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettut läheiset.

Perusteena vaalikelpoisuuden rajoituksille on mm. se, että kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta. Kunnanjohtaja tai pormestari johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa sekä muuta toimintaa. Kunnan tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja tai pormestari. Kunnanhallitus on tarkastuslautakunnan arviointityön keskeisin kohde.

Jäsenten valinta ja toimikausi

Kunnanhallituksen, tarkastuslautakunnan ja muiden lautakuntien jäsenet valitaan kesäkuussa pidettävässä valtuuston kokouksessa. Lähtökohta on se, että toimielimen toimikausi on sama kuin valtuuston toimikausi. Valtuusto voi kuitenkin päättää lyhyemmästä toimikaudesta. Tarkastuslautakunnan valitseminen valtuuston toimikautta lyhyemmäksi ajaksi ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista, koska tarkastuslautakunnan työskentelyn tulisi olla pitkäjänteistä. Toimielimen puheenjohtajiston toimikausi on sama kuin toimielimen toimikausi.

Suostumus luottamustoimeen

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Vapaamuotoinen suostumus on kysyttävä ennen kuin vaali toimitetaan.

Tasa-arvolain soveltaminen

Toimielimiä valittaessa on huomioitava tasa-arvolain säännökset. Tasa-arvolain (609/1986) 4 a §:n 1 momentin mukaan toimielimissä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 %, jollei erityisestä syystä muuta johdu. Vaatimuksen toteutumista laskettaessa on syytä ensin laskea, kuinka paljon 40 % on toimielimen jäsenmäärästä. Jos luvuksi tulee murtoluku, se on korotettava ylempään kokonaislukuun, joka osoittaa naisten tai miesten vähimmäismäärän toimielimessä.

Sukupuolikiintiö koskee kaikkia kunnan toimielimiä lukuun ottamatta valtuustoja, jotka valitaan yleisillä vaaleilla. Kunnan toimielimiä ovat kuntalain 30 §:n mukaan valtuuston lisäksi kunnanhallitus ja sen jaostot, lautakunnat tai valiokunnat ja niiden jaostot, johtokunnat ja niiden jaostot sekä toimikunnat.

Lain mukaan sukupuolikiintiön on toteuduttava valintatilanteessa varsinaisten jäsenten ja varajäsenten osalta erikseen. Sen sijaan laki ei vaadi, että varsinaisen jäsenen ja hänen henkilökohtaisen varajäsenensä olisi oltava samaa sukupuolta. Kokoustilanteessa toimielin saattaa tilapäisesti toimia kokoonpanossa, joka ei vastaa tasa-arvolain vaatimuksia. Tällä ei kuitenkaan ole vaikutusta toimielimen päätösten laillisuuteen. Myöskään puheenjohtajistoa kiintiö ei erikseen koske.

Valmistelija: Hallintopäällikkö Jaana Jokikoivu-Hiukkamäki, p. 040 809 5455

Esittelijä: Kunnanjohtaja

Päätösehdotus: Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että valtuusto

- 1) valitsee tarkastuslautakuntaan 5 jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet,
- 2) valitsee tarkastuslautakuntaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, jotka kumpikin ovat valtuutettuja ja
- 3) päättää, että tarkastuslautakunta valitaan valtuuston toimikaudeksi vuosille 2025—2029.

Päätös: Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

KVALT 02.06.2025 § 29
136/00.00.01.00/2025

Päätösehdotus: Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että valtuusto

- 1) valitsee tarkastuslautakuntaan 5 jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet,
- 2) valitsee tarkastuslautakuntaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, jotka kumpikin ovat valtuutettuja ja
- 3) päättää, että tarkastuslautakunta valitaan valtuuston toimikaudeksi vuosille 2025—2029.

Päätös:

Valtuusto päätti

- 1) valita tarkastuslautakunnan jäseniksi ja heidän henkilökohtaisiksi varajäsenikseen seuraavat henkilöt:

Varsinainen jäsen	Puolue	Henkilökohtainen varajäsen	Puolue
Taito Syrjälä	SDP	Miikka Leponiemi	SDP
Jaana Jussila	Kok.	Johanna Rämö	Kok.
Outi Vahtila	Kesk.	Juha Iso-Aho	Kesk.
Outi Saaristo *)	SDP	Elina Kinnunen *)	Kok.
Jarkko Koivula	PS	Veija Bergström	PS

*) Elina Kinnunen siirtyy 1.6.2027 alkaen varsinaiseksi jäseneksi ja Outi Saaristo siirtyy henkilökohtaiseksi varajäseneksi samasta ajankohdasta.

- 2) valita tarkastuslautakunnan puheenjohtajaksi Taito Syrjälän ja varapuheenjohtajaksi Jaana Jussilan, jotka kumpikin ovat valtuutettuja ja
- 3) , että tarkastuslautakunta valitaan valtuuston toimikaudeksi vuosille 2025—2029.